

SLOVENSKÁ LIMNOLOGICKÁ SPOLOČNOSŤ

VÝBOR SLS INFORMUJE

Zápis zo zasadnutia výboru SLS konaného dňa 24. októbra 2003

Prítomní: Bitušík, Makovinská, Elexová, Štefková, Tirjaková, Derka,

Ospravedlnená: Illyová

Program:

1. Privítanie a otvorenie
2. Dr. Štefková – Správa o vyúčtovaní financií z 13. Konferencie Slovenskej a Českej limnologickej spoločnosti.
3. Prehodnotenie ohlasov na 13. Konferenciu Slovenskej a Českej limnologickej spoločnosti.
4. Zhodnotenie priebehu, programu a príspevkov 13. Konferencie SLS a ČLS Za organizačný výbor konferencie poverený Ing. Novikmec – vypracovaním príspevku do Spravodajcu SLS ako aj informácií o prístupnosti Zborníka (cena 250 Sk/ks) z konferencie na WEB stránke SLS.
Ing. Hamerlík poverený umiestnením fotografií a aktuálneho oznamu o zborníkoch z konferencie na WEB stránke SLS.
5. Prerokovanie **uhrádzania členského** príspevku na č. účtu : **11491546/0900**.
6. Zhodnotenie Hydrobiologického kurzu, organizovaného VÚVH v máji 2003 v Modre, spracovaním príspevku poverený Ing. Baláži.
7. Zhodnotenie Mikrobiologického kurzu, organizovaného VÚVH v júni 2003 v Bratislave, spracovaním príspevku poverené Dr. Prokšová / Dr. Tóthová.
8. „Dipterologické dni“ - Informácia o kurze do Spravodajcu SLS (Dr. Bitušík)
9. Informácia o konferencii pri príležitosti 50. Výročia výskumnej stanice TANAP-u, kde boli prezentované aj hydrobiologické príspevky (Dr. Štefková).
10. Predbežná dohoda o príprave Riadneho valného zhromaždenia SLS plánovaného na február 2004 (predbežne v týždni od 9. do 13. 2.2004) – príprava nasledovných príspevkov
  - správa o činnosti – Dr. Makovinská
  - finančná správa – Dr. Štefková
  - revízná správa – Ing. Hamerlík
  - návrh nasledovných členov do výboru SLS: Bitušík, Illyová, Derka, Štefková, Maťašová, Hrabínová, Zaťovičová, Hlúbiková, Baláži, Bitušík, Šipoš, Mrva, revízori: Tirjaková, Elexová, Hamerlík

11. Rôzne:

- posledná výzva pre všetkých členov SLS na uvedenie všetkých zmien v adresách a kontaktoch potrebných na vypracovanie aktualizovaného adresára členov SLS
Prípadné zmeny odosielať na Dr. Derku
- Spracovanie aktualizovaného adresára členov SLS, Dr. Derka (termín – koniec novembra 2003)
- Návrh na organizovanie pravidelných limnologických stretnutí.

Zapísala: Ema Elexová

KRONIKA

Hydrobiologický kurz 2003

V dňoch 26. – 30. mája sa uskutočnil hydrobiologický kurz v Modre – Harmónii. Na kurze sa zúčastnili pracovníci zo správy povodí, vodárenských spoločností, vodární a kanalizácií, štátnych zdravotných ústavov, Slovenskej akadémie vied a vysokých škôl. Kurz bol tematicky rozdelený do 3 sekcií: **botanika, zoológia a aplikovaná hydrobiológia**. Prvý deň kurzu bol zameraný na **determináciu našich červených rias**, túto časť viedol Doc. RNDr. F. Hindák, DrSc. Na Slovensku sú publikované údaje o výskyte 11 druhov s troma netypovými varietami, ktoré patria do 8 rodov. Červeným riasam sa u nás venovala malá pozornosť, možno však očakávať nálezy najmä tých druhov, ktoré sa našli v okolitých krajinách. Autor prednášky uviedol celkovo 16 druhov červených rias spolu s ich perokresbami a s kľúčom na určovanie rodov červených rias. Druhý deň bol venovaný problematike **určovania rozsievok usporiadaných do kolónií**. Mgr. A. Hindáková, PhD. popri popisoch vybraných kolóniových rozsievok uviedla aj svoje cenné praktické skúsenosti a rady. Celkovo podrobne opísala 9 druhov rozsievok, pričom ich doplnila i fotodokumentáciou. **O metodike a praktických skúsenostiach stanovenia vodnej makrovegetácie v tokoch** informovala RNDr. L. Tóthová, PhD. Uviedla, že implementácia Rámcovej smernice o povrchových vodách (2000/60/ ES) je jedným zo základných dokumentov. Makrofyty sú v nej definované ako prvky biologickej kvality vôd. Príslušné normy CEN/ISO pre odbery sú v štádiu spracovávania. Metodika je v súčasnej dobe testovaná aj na Slovensku prostredníctvom medzinárodných projektov MIDCC.

V sekcii zoológia boli prezentované 2 témy: V prvej, **Vodné mäkkýše a ich stanovištné preferencie**, Ing. Tomáš Čejka uviedol zoznam druhov ulitníkov a lastúrníkov v rôznych biotopoch, resp. typoch vôd. V druhej téme, **Biológia máloštetinavcov (Oligochaeta)**, RNDr. F. Šporka, CSc. poukázal na rozšírenie máloštetinavcov u nás a vo svete, ich distribučné mechanizmy a bariéry, ekologické faktory a rozmnožovanie.

V tretej sekcii – aplikovaná hydrobiológia, Dr. Tóthová poukázala na **stanovenie cyanotoxínov biologickými a analytickými metódami**. Vo svojej štúdii sa zamerala na overenie citlivosti *Thamocephalus platyurus*, *Vibrio fisheri* a *Daphnia magna* voči cyanotoxínom. Dôležitým krokom analytického stanovenia bol výber vhodnej extrakčnej techniky pre izoláciu a zakoncentrovanie analytov z pôvodnej matrice (liquid-liquid extraction, solid phase extraction). Druhou témou danej sekcie boli **odbery vzoriek vôd podľa Vyhlášky MZ SR 30/2002 – Prírodné kúpaliská a umelé kúpaliská**. RNDr. M. Horecká, CSc. podrobne informovala o zásadách normy a súčasne poukázala na praktické spôsoby pri samotných odberoch vzoriek.

Každý účastník kurzu obdržal zborník s jednotlivými článkami. V závere zborníka Mgr. J. Smiešková z VÚVH poskytla aktuálny prehľad noriem z danej problematiky.

Peter Baláži

Princípom všetkých vecí je voda, z vody je všetko a všetko sa do vody vracia“

XIII. LIMNOLOGICKÁ KONFERENCIA SLS A ČSL

Pod týmto mottom a pod záštitou ministra životného prostredia SR László Miklósa, sa v dňoch 23. – 27. júna 2003 konala v Banskej Štiavnici v poradí už trinásta konferencia Slovenskej limnologickej spoločnosti a Českej limnologickej spoločnosti. Po deviatich rokoch sa stretnutie limnológov z oboch brehov rieky Moravy vrátilo na Slovensko. V medzinárodnom roku vody sa Banská Štiavnica na týždeň stala centrom slovenskej a českej limnológie.

Na pôde Fakulty ekológie a environmentalistiky TU vo Zvolene sa stretlo viac než sto účastníkov z akademických inštitúcií a zo štátnych a súkromných organizácií zaoberajúcich sa všetkým, čo s vodou súvisí. Mali sme česť privítať aj nestorov československej hydrobiológie, doc. Hrbáčka, prof. Kořínka a prof. Kubíčka.

Odborný program konferencie bol rozdelený do piatich sekcií, v rámci ktorých odznelo viacero mimoriadne zaujímavých prednášok. Nemenej podnetné stretnutia a debaty prebiehali v kuloároch a pri posteroch. Väčšina prezentujúcich využila možnosť publikovania svojich príspevkov v zborníku z konferencie, ktorý bol k dispozícii už pri prezentácii. Tradičný deň voľna využili účastníci na exkurziu po štiavnických tajchoch alebo na návštevu Banského múzea v prírode. Nechýbal ani milý a veľmi kladne hodnotený spoločenský večer, presnejšie noc.

Celý limnologický týždeň v Banskej Štiavnici prebiehal v mimoriadne uvoľnenej a príjemnej atmosfére. Odborná úroveň limnologických konferencií sa dlhodobo drží na vysokej úrovni, zvlášť potešujúce bolo množstvo výborných príspevkov mladých adeptov limnológie. Súčasťou konferencie bola aj súťaž o najlepšiu príspevok v kategórii do 26 rokov, jej laureátmi sa stali Daša Hlúbiková a Lukáš Merta. Symbolické ocenenie za celoživotný prínos k rozvoju limnológie prevzal z rúk organizátorov doc. Hrbáček.

Neprislucha nám právo hodnotiť organizáciu konferencie, faktom ale je, že väčšina kolegov odchádzala z Banskej Štiavnice mimoriadne spokojná. Za to patrí poďakovanie všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom zaslúžili o zdarný priebeh celého stretnutia. Ostáva už len vysloviť presvedčenie, že sa na podobných spoločných stretnutiach českých a slovenských limnológov budeme stretávať aj naďalej, aspoň v takej počte a v takej atmosfére ako tento rok. Odovzdávame štafetu pražským kolegom, dovidenia o tri roky v Čechách.

za organizátorov
Milan Novíkmec a Peter Bitušík

Motto: *God in his wisdom created the fly, and then forgot to tell us why...*

Vodné Diptera na 17. seminári českých a slovenských dipterológov

Katedre biológie a všeobecnej ekológie Fakulty ekológie a environmentalistiky Technickej univerzity vo Zvolene sa po 9 rokoch dostalo čti usporiadať v poradí už 17. stretnutie ľudí, ktorí sa, pre mnohých nezásvätených z nepochopiteľných dôvodov zaoberajú „muchami“.

Stretlo sa nás v starobylej baníckej Banskej Štiavnici 35 účastníkov z Čiech, Moravy, Poľska a Slovenska. Nebolo to veľa - história si pamätá aj vyššie (našťastie aj nižšie) počty zúčastnených a chýbali, žiaľ, viacerí tradiční účastníci, bez ktorých si tieto stretnutia ťažko predstaviť a neprítomnosť ktorých bola citeľná.

Za miesto rokovania bol vybraný Belházyovský dom. Ani nie tak preto, že je považovaný za najkrajšiu renesančnú budovu v meste a ani preto, že v ňom v rokoch 1770 – 1912 sídlila katedra chémie Banskej akadémie a že v súčasnosti je majetkom Technickej univerzity vo Zvolene. Hlavným dôvodom bolo, že sa v ňom dá vytvoriť priateľská atmosféra tak prepotrebná najmä pri večerných kuloárových rozhovoroch. Celkom netradične bola do programu zaradená popoludňajšia vychádzka, ktorá mala umožniť pohľad na mesto z okolitých kopcov, dopriať oddychu zmyslom namáhaných celodennou činnosťou v prednáškovej miestnosti a nachytať aj zopár múch. Neodvážim sa hodnotiť nadšenie účastníkov zo samotnej niekoľkokilometrovej túry, spokojnosť na tvárach pri pive na brehu Vindšachtského jazera na jej konci bola však očividná.

Celkovo odznelo 30 prednášok a prezentované boli 3 postery. Dvojkridlovcom, ktorých preimaginálne štádiá (ak nie všetkých, tak aspoň časti druhov) žijú vo vodnom prostredí bola venovaná viac než polovica prednášok (16) a tu je prehľad:

- Ježek J.: New faunistic data and check list of non Phlebotominae moth flies (Diptera, Psychodidae) from the Czech and Slovak Republics - 2003.
- Jalili N.A. & Halgoš J.: Zaujímavé nálezy druhov komárov (Culicidae) za posledné obdobie na Slovensku
- Benková I. & Halgoš J.: Sezónna dynamika komárov (Culicidae) za rok 2002 v NPR Šúr
- Olejníček J., Minář J. & Gelbič I. Změny biodiversity komárů (Culicidae) v letech 2002 – 2003 podněbnými činiteli
- Illéšová D.: Pakomáre (Diptera, Chironomidae) permanentných a temporárnych vôd nivy Moravy
- Bitušík P.: Porovnávací analýza horských jazier Nízkyh, Západných a Vysokých Tatier na základe zoskupení pakomárov (Diptera, Chironomidae)
- Kubovčík V.: Subfosílné pakomáre (Diptera, Chironomidae) zo sedimentov Vyšného Temnosmrečinského plesa
- Tóthová A., Barták M. & Knoz J.: Pakomáriky (Diptera, Ceratopogonidae) južnej Moravy a pripomienky k check-listu
- Jedlička L. & Halgoš J.: Muškovité (Simuliidae) Malých Karpát – pohľad po 20 rokoch
- Kúdela M.: Taxonomické problémy v skupine druhov *Simulium variegatum* (Simuliidae)
- Muráriková N.: Variabilita znakov kukiel skupiny *Simulium reptans* (Simuliidae)
- Jedlička L. & Stloukalová V.: Hypsometrické rozšírenie muškovitých Západných Karpát (Simuliidae)
- Stloukalová V. & Jedlička L.: Rozšírenie *Simulium oligotuberculatum* (Simuliidae)
- Horsáková J.: Nová vodní larva čeledi Stratiomyidae
- Barták M.: Empididae Rokytecké, Zhůrské a Novohůrecké slati
- Kubátová-Hiršová H.: Společenstva čeledi Ephydriidae na čtyřech lokalitách jižní Moravy

Predpokladá sa, že väčšina prezentácií bude odpublikovaná v Dipterologica bohemoslovaca 12, ktorá vyjde ako supplementum periodika Acta Facultatis Ecologiae začiatkom roku 2004.

Peter Bitušík

50. výročie založenia Výskumnej stanice TANAP-u

V dňoch 20. – 22. októbra 2003 sa konala medzinárodná konferencia „Poznanie ako predpoklad racionálnej starostlivosti o Tatranský národný park“ pri príležitosti 50. výročia založenia Výskumnej stanice TANAP-u v Hoteli Academia v Starej Lesnej. Konferencie sa zúčastnilo vyše 120 účastníkov z rôznych inštitúcií zo Slovenska, Poľska a Čiech.

V úvode konferencie sa okrem koordinátora konferencie, Ing. Milana Koreňa, prihovoril aj minister životného prostredia László Miklós. Program konferencie bol veľmi bohatý, preto prednášky prebiehali súbežne vo viacerých sekciách – neživá príroda, biologické vedy, lesnícke vedy, výskum a plenárne rokovania. Odznelo množstvo zaujímavých odborných referátov, v ktorých boli prezentované nové výsledky z oblasti prírodných a lesníckych vied i ochrany prírody, ako aj príspevky týkajúce sa histórie výskumu v Tatrách. Odborný program bol doplnený spoločným večerom, ktorý poskytol viac času na vzájomné diskusie účastníkov konferencie. Na záver konferencie sa konala exkurzia do Tatranského národného parku.

Elena Štefková

Mikrobiologický kurz 2003

Dňa 3. júna sa uskutočnil na Výskumnom ústave vodného hospodárstva v Bratislave Mikrobiologický kurz. Bol zameraný na mikrobiologický rozbor všetkých typov vôd. Kurz organizačne pripravilo Národné referenčné laboratórium pre oblasť vôd na Slovensku VÚVH v Bratislave. Zameraný bol na zvýšenie kvalifikácie pracovníkov mikrobiologických laboratórií vodárenských spoločností a pracovísk zaoberajúcich sa stanovením kvality vody. Na kurze sa zúčastnilo 73 respondentov. Kurz bol zameraný na normy a ostatné predpisy súvisiace s mikrobiologickým rozborom vôd, na výpočet neistôt pri kvantitatívnom stanovení v mikrobiológii a konkrétne na stanovenie patogénnych prvokov vo vodách. Na kurze odzneli príspevky:

Ing. Elena Mogoňová: *Zmeny v mikrobiologických normách.*

RNDr. Lívia Tóthová, PhD. *Stanovenie kryptosporídií a giardii vo vodách.*

Ing. Danko Šimonyiová: *Neistoty kvantitatívnych stanovení v mikrobiológii.*

Ing. Mogoňová predložila účastníkom zoznam v súčasnosti platných noriem a oboznámila ich so zmenami, ktoré sa uskutočnili v poslednom období. Zároveň predniesla príspevok zaoberajúci sa predpismi súvisiacimi s akreditáciou mikrobiologických laboratórií.

Miroslava Prokšová

OZNAMY

Apelujeme znovu na všetkých členov SLS, aby členské príspevky platili včas (prípadní dlžníci vyrovnali svoje podlžnosti). Prosíme členov SLS, ktorí doposiaľ neuhradili členské na rok 2003, aby tak urobili v čo najkratšom čase, prípadne môžu uhradiť príspevok už aj na rok 2004.

Členské príspevky uhrádzať na účet SLS priamo - č. účtu : **11491546/0900**, nakoľko sú problémy so zloženkami.

Členské je 150.- Sk na rok, študenti a dôchodcovia platia 75.- Sk. Ďakujeme za pochopenie.

Prajeme všetkým limnológom príjemné prežitie vianočných sviatkov, pevné zdravie a veľa osobných aj pracovných úspechov v novom roku 2004.

Výbor SLS

Redakcia: RNDr. Marta Illyová, PhD., RNDr. Elena Štefková, PhD.

Vydáva: Slovenská limnologická spoločnosť pre internú potrebu

Adresa: ÚZ SAV, odd. hydrobiológie

Dúbravská cesta 9, 842 06 Bratislava

Telefón: 02-59302611, 59302612

Fax: 02-59302646

E-mail: marta.illyova@savba.sk

elena.stefkova@savba.sk

Tlač: ÚV TIP NOI

Číslo 2 vychádza 23. 12. 2003